



**KANCELARIA  
SENATU**

BIURO ANALIZ, DOKUMENTACJI  
I KORESPONDENCJI

Warszawa, 28 lutego 2020 r.

BADK.DPK.133.146.2019

<b>P10-34/19</b>	Data wpływu petycji 16 grudnia 2019 r.
	Data sporządzenia informacji o petycji 25 lutego 2020 r.

**HONOROWI DAWCY KRWI I SZPIKU KOSTNEGO**

**TEMAT**

**ZNIŻKI W TRANSPORCIE PUBLICZNYM**

**WNOSZĄCY PETYCJE:** petycja indywidualna

Osoba fizyczna.

**PRZEDMIOT PETYCJI:**

Podjąć inicjatywę ustawodawczą dotyczącą zmiany ustawy z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego, w celu objęcia zasłużonych honorowych dawców krwi i szpiku kostnego ulgą w transporcie publicznym.

**UZASADNIENIE WNOSZĄCEGO PETYCJE:**

Autor petycji postuluje nadanie zasłużonym, honorowym dawcom krwi i szpiku kostnego uprawnienia do zniżki w wysokości 10% na przejazdy środkami komunikacji publicznej:

- „kobietom, które oddały w dowolnym okresie co najmniej 15 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilości innych jej składników”,
- „mężczyznom, którzy oddali w dowolnym okresie co najmniej 18 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość innych jej składników”.

Dokumentem uprawniającym do ulgi byłaby książeczka honorowego krwiodawcy z odpowiednim wpisem dokonany przez PCK lub inną uprawnioną do tego placówką.

W ocenie wnoszącego petycję „krwiodawstwo jest oparte na zasadzie dobrowolnego i bezpłatnego oddawania krwi. Krwiodawca nie otrzymuje za oddaną krew i jej składniki pieniędzy. Jednak, aby docenić poświęcenie tych osób państwo lub podmioty prywatne udzielają różnego rodzaju przywileje. (...) Każdy obywatel, który przekazuje ten najpiękniejszy i najcenniejszy dar powinien zostać doceniony nie tylko w lokalnej komunikacji miejskiej, ale także w PKS i PKP. Krwiodawca, który poświęca się dla dobra innych ludzi, korzysta także ze środków komunikacji krajowej i powinien posiadać prawo do zniżek/rabatów”.

Zdaniem wnioskodawcy proponowana zniżka „mogłaby stanowić silną, dodatkową motywację do oddawania krwi, której nie można wytworzyć sztucznie, a jest ona potrzebna wielu osobom, których życie lub zdrowie ulega zagrożeniu. 10% zniżki na bilet nie jest w mojej ocenie dużym obciążeniem dla osiągnięcia zysków”.

**STAN PRAWNY:**

**Ustawa z dnia 22 sierpnia 1997 r. o publicznej służbie krwi** (Dz. U. z 2019 r. poz. 1222) w art. 3 ust. 1 stanowi, że krwiodawstwo jest oparte na zasadzie dobrowolnego i bezpłatnego oddawania krwi i jej składników. Przepisy art. 1 i 2 wskazują, że zawarte

w ustawie regulacje dotyczą oddawania oraz pobierania krwi i jej składników w celach leczniczych do przetoczenia biorcy krwi czy przetworzenia jej w produkty krwiopochodne, o których mowa w ustawie Prawo farmaceutyczne, lub jako materiał wyjściowy do produkcji wyrobów medycznych, o których mowa w ustawie o wyrobach medycznych.

Zgodnie z art. 1a przepisów ustawy nie stosuje się do pobierania, przechowywania i przeszczepiania tkanek pochodzących od żywego dawcy lub ze zwłok oraz komórek pochodzących od żywego dawcy, w tym komórek krwiotwórczych: szpiku, krwi obwodowej i krwi pępowinowej.

W rozdziale 2 ustawy „Dawcy krwi” w art. 6 ust. 3 określone zostały tytuły osób oddających krew oraz rodzaje przysługujących im odznak:

– brązowa odznaka honorowa i tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi III stopnia” i przysługuje dawcy krwi: kobiecie, która oddała w dowolnym okresie co najmniej 5 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników, mężczyźnie, który oddał w dowolnym okresie co najmniej 6 litrów krwi lub odpowiadającą tej objętości ilość jej składników,

– srebrna odznaka honorowa i tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi II stopnia” przysługuje dawcom, którzy odpowiednio oddali: kobieta 10 litrów krwi lub jej składników, mężczyzna 12 litrów krwi lub jej składników,

– złota odznaka honorowa i tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi I stopnia” przysługuje dawcom, którzy odpowiednio oddali: kobieta 15 litrów krwi lub jej składników, mężczyzna 18 litrów krwi lub jej składników.

– order i odznaczenie oraz odznaka „Honorowy Dawca Krwi - Zasłużony dla Zdrowia Narodu” i tytuł „Zasłużony Honorowy Dawca Krwi” przysługuje dawcy, który oddał co najmniej 20 litrów krwi lub jej składników.

Równoważnymi ilościami składników krwi odpowiadającymi 1 litrowi oddanej krwi są: 3 litry osocza lub 2 donacje krwinek płytkowych lub 0,5 donacji krwinek białych lub 2 jednostki krwinek czerwonych, pobranych przy użyciu separatora komórkowego (art. 8).

Dawca krwi otrzymuje legitymację ”Honorowego Dawca Krwi” wydaną przez jednostkę organizacyjną publicznej służby krwi, w której dawca krwi oddał krew lub jej składniki (art. 6 ust 2).

Zasłużonemu i honorowemu dawcy krwi przysługuje też (art. 9):

– zwolnienie od pracy w dniu, w którym oddaje krew, i na czas okresowego badania lekarskiego dawców krwi na zasadach określonych w odrębnych przepisach,

- zwrot utraconego zarobku na zasadach wynikających z przepisów prawa pracy,
- zwrot kosztów przejazdu do jednostki organizacyjnej publicznej służby krwi na zasadach określonych w przepisach w sprawie diet i innych należności z tytułu podróży służbowych na obszarze kraju; koszt przejazdu ponosi jednostka organizacyjna publicznej służby krwi oraz posiłek regeneracyjny.

**Ustawa z dnia 1 lipca 2005 r. o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów** (Dz. U. z 2019 r. poz. 1405) reguluje m.in. zasady pobierania, przechowywania, przeszczepiania i zastosowania u ludzi komórek, w tym komórek krwiotwórczych szpiku, krwi obwodowej oraz krwi pępowinowej, tkanek i narządów pochodzących od żywego dawcy lub ze zwłok.

W rozdziale 5 ustawy „Dawstwo komórek, tkanek i narządów lub ich części” w art. 22 wskazano, że dawcy szpiku lub innych regenerujących się komórek i tkanek przysługuje tytuł „Dawca Przeszczepu” zaś osobie, która oddała szpik lub inne regenerujące się komórki i tkanki więcej niż raz oraz dawcy narządu przysługuje tytuł „Zasłużony Dawcy Przeszczepu”.

Dawcy Przeszczepu i Zasłużonemu Dawcy Przeszczepu przysługują uprawnienia do korzystania poza kolejnością z ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (art. 23).

**Ustawa z dnia 20 czerwca 1992 r. o uprawnieniach do ulgowych przejazdów środkami publicznego transportu zbiorowego** (Dz. U. z 2018 r. poz. 295 ze zm.) reguluje uprawnienia do ulg przy przejazdach publicznym transportem zbiorowym w regularnych przewozach osób, wykonywanych przez uprawnionych przewoźników kolejowych i autobusowych. Przepisów ustawy nie stosuje się do komunikacji miejskiej. Zgodnie z definicjami ustawowymi przez środki publicznego transportu zbiorowego należy rozumieć środki transportu wykorzystywane w transporcie kolejowym lub drogowym, w przewozie o charakterze użyteczności publicznej.

Ulgi przyznane przez ustawę dotyczą określonych grup społecznych lub zawodowych rodzajów biletów i kategorii środka transportu, w ogólnym zarysie dotyczą np.:

- 100% ulgi dla dzieci do lat 4, funkcjonariuszy w czasie wykonywania czynności służbowych,
- 95% ulgi dla przewodnika lub opiekuna towarzyszącego w podróży niewidomemu albo osobie niezdolnej do samodzielnej egzystencji,
- 93% ulgi dla osoby niewidomej uznanej za niezdolną do samodzielnej egzystencji,
- 78% ulgi dla dzieci i młodzieży dotkniętych inwalidztwem lub niepełnosprawnymi

oraz dla jednego z rodziców lub opiekuna, żołnierzy odbywających niezawodową służbę wojskową, z wyjątkiem służby okresowej i nadterminowej, oraz osób spełniających obowiązek tej służby w formach równorzędnych i cywilnych niewidomych ofiar działań wojennych uznanych za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,

- 51% ulgi dla studentów do ukończenia 26 lat, doktorantów do ukończenia 35 lat,
- 49% ulgi dla dzieci i młodzieży, nie dłużej niż do ukończenia 18. roku życia,
- 37% ulgo dla emerytów i rencistów (dwa przejazdy w roku), osób niewidomych, jeśli nie są uznane za osoby niezdolne do samodzielnej egzystencji,
- 33% ulgi dla nauczycieli przedszkoli i szkół publicznych lub niepublicznych podstawowych i ponadpodstawowych czy nauczycieli akademickich.

Koszty związane z finansowaniem ustawowych uprawnień do bezpłatnych lub ulgowych przejazdów pokrywane są z budżetu państwa (art. 8a ust. 1a).

**Ustawa z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym** (Dz. U. z 2019 r. poz. 2475 ze zm.) określa zasady organizacji i funkcjonowania oraz finansowania regularnego przewozu osób w publicznym transporcie zbiorowym realizowanego na terytorium Polski oraz w strefie transgranicznej, w transporcie drogowym, kolejowym, innym szynowym, linowym, linowo-terenowym, morskim oraz w żegludze śródlądowej (m.in. komunikacja miejska), a także refinansowania kosztów za realizację usług w zakresie publicznego transportu zbiorowego drogowego i kolejowego, z uwzględnieniem stosowania przez operatora ulg ustawowych oraz ulg ustanowionych na obszarze właściwości danego organizatora.

#### **DZIAŁANIA POWIĄZANE:**

Wybrane przekładowo miasta gdzie ustalone zostały uprawnienia do korzystania z bezpłatnych przejazdów środkami lokalnego transportu zbiorowego: Warszawa (Uchwała Nr XXXIII/828/2016 Rady Miasta Stołecznego Warszawy z dnia 25 sierpnia 2016 r. w sprawie ustalenia cen za usługi przewozowe środkami lokalnego transportu zbiorowego w m.st. Warszawie), Rzeszów (Uchwała Nr LXIV/1499/2018 z dnia 17 września 2018 r.), Wrocław (Uchwała Nr XLVII/1094/17 Rady Miejskiej Wrocławia z dnia 19 października 2017 r.) dla:

- **honorowych dawców krwi**, którzy oddali bezpłatnie: 18 litrów krwi pełnej – w przypadku mężczyzn i 15 litrów krwi pełnej – w przypadku kobiet lub odpowiadającą jej objętości ilość innych jej składników – na podstawie legitymacji lub odpowiedniego wpisu w legitymacji Honorowego Dawcy Krwi wraz z dowodem osobistym lub innym

dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej,

– **zasłużonych dawców przeszczepu** - na podstawie legitymacji „Zasłużonego Dawcy Przeszczepu” wraz z dowodem osobistym lub innym dokumentem umożliwiającym potwierdzenie tożsamości osoby uprawnionej.

Wybrane przykładowo miasta, które podjęły uchwałę o uprawnieniu do bezpłatnych przejazdów dla **honorowych dawców krwi**, którzy oddali odpowiednio: kobieta 15 litrów krwi lub jej składników, mężczyzna 18 litrów krwi lub jej składników i posiadają legitymacja „Honorowego Dawcy Krwi”: Gdańsk (Uchwała Nr XXXV/988/09 Rady Miasta Gdańska z dnia 23 kwietnia 2009 r.), Kraków (Uchwała Rady Miasta Krakowa Nr XXI/231/11), Szczecin (Uchwała nr XLI/775/05 Rady Miasta Szczecin z dnia 20 czerwca 2005 r.).

#### **INFORMACJE DODATKOWE:**

Tożsame petycje w sprawie ujęcia zasłużonych honorowych dawców krwi i szpiku kostnego w katalogu osób, którym przysługuje zniżka na transport publiczny zostały 10 listopada 2017 r. złożone w:

- Ministerstwie Zdrowia, resort w piśmie z grudnia 2017 r. nie poparł postulatu petycji oraz

- Ministerstwie Infrastruktury, urząd w piśmie z listopada 2017 r. podkreślił, że: „Zgodnie ze stanowiskiem Rządu wyrażonym przy okazji kolejnej propozycji rozszerzenia zakresu uprawnień do ulg dla nowej grupy, wprowadzanie jakichkolwiek zmian do ustawy o ulgach, do czasu wypracowania kompleksowej polityki państwa w zakresie ulg na przejazdy, uszczelnienia systemu refundacji oraz nowelizacji ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. z 2016 r. poz. 1867, z późn. zm.), jest na chwilę obecną przedwczesne”.

OPRACOWAŁA

Joanna Baranowska

WICEDYREKTOR

Danuta Antoszkiewicz